

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ВОЛОНТЕРСТВО ЯК РЕСУРС СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

Галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Шифр та назва спеціальності	П10 Соціальна робота та консультування
Назва освітньо-професійної програми	Соціальна робота
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
Кафедра	Публічного управління, адміністрування та соціальної роботи
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	вибіркова
Форма навчання	очна, заочна

Викладачі

Прізвище, ім'я, по батькові	Мельничук Лариса Михайлівна
Посада	завідувач кафедри
Науковий ступінь, вчене звання	доктор наук з державного управління
Електронна адреса	l.melnychuk@nuozu.edu.ua
Телефон	097 997 76 71
Посилання на профіль викладача	Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=6q4DSQgAAAAJ ORCID: https://orcid.org/0000-0002-7450-6173 Scopus: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58103398200

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни

Навчальна дисципліна «Волонтерство як ресурс соціальної роботи» має теоретичну та практичну спрямованість щодо підвищення рівня професійної компетентності майбутніх соціальних працівників, їх готовності кваліфіковано і майстерно виконувати свої професійні обов'язки.

Мета дисципліни

формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення, спеціальних знань та практичних навичок з питань організації, менеджменту та ефективного залучення волонтерських ресурсів у практику соціальної роботи для розв'язання актуальних соціальних проблем і підтримки вразливих категорій населення.

Завдання дисципліни

- засвоїти теоретико-методологічні засади волонтерського руху, його сутність, цінності, етичні норми та нормативно-правове регулювання в Україні та світі;
- вивчити специфіку та напрями волонтерської діяльності в умовах криз, збройних конфліктів, надзвичайних ситуацій та в період післявоєнного відновлення громад;
- ознайомитися з механізмами міжсекторального партнерства між волонтерськими об'єднаннями, соціальними закладами та бізнесом;
- оволодіти інструментами волонтерського менеджменту;
- сформувати навички ефективної комунікації, адвокації та залучення фінансових і матеріальних ресурсів для волонтерських соціальних ініціатив.

Пререквізити

Навчальна дисципліна базується на вивченні дисципліни «Соціальна і гуманітарна політика», «Міжнародні стандарти та національне законодавство щодо забезпечення права людей на належний рівень життя»

Постреквізити

Отримані знання можуть бути використані при підготовці кваліфікаційної роботи та практичної діяльності у сфері соціальної роботи

Компетентності, формуванню

Загальні компетентності:
ЗКЗ. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

яких сприяє дисципліна	ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК9. Навички міжособистісної взаємодії. Спеціальні (фахові) компетентності: ФК 4. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи. ФК 6. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг. ФК 8. Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень. ФК 9. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців. ФК 17. Здатність до планування, організації, координації, моніторингу соціальної роботи, оцінювання потреб у соціальних послугах.
Обсяг дисципліни	Загальний обсяг дисципліни: 4кредити ЄКТС (120 годин). У тому числі: денна форма навчання: лекції – 16 годин, практичні заняття – 26 годин, самостійна робота – 78 годин; заочна форма навчання: лекції – 8 годин, практичні заняття – 10 годин, самостійна робота – 102 годин.
Форма підсумкового контролю	Диф. залік
Строки викладання дисципліни	Дисципліна викладається у 3 семестрі

Програма дисципліни

Назви тем

1. Волонтерська діяльність як соціальний феномен
2. Історія та сучасні тенденції розвитку волонтерського руху
3. Правові засади волонтерської діяльності в Україні
4. Міжнародний досвід організаційного та правового забезпечення волонтерської діяльності

5.	Волонтерська діяльність як складова частина соціальної роботи
6.	Види та напрями волонтерської діяльності
7.	Міжсекторне партнерство: взаємодія волонтерських об'єднань із соціальними службами
8.	Сучасний стан та перспективи розвитку волонтерської діяльності в Україні

Самостійна робота здобувача освіти

№ з/п	Зміст самостійної роботи
1.	Порівняльний аналіз законодавчого регулювання волонтерської діяльності в Україні та країнах ЄС.
2.	Мотиваційний профіль сучасного волонтера
3.	Особливості волонтерської підтримки внутрішньо переміщених осіб
4.	Роль волонтерських ресурсів у процесі соціальної адаптації та реабілітації ветеранів війни.
5.	Розробка комунікаційної стратегії та PR-кампанії для залучення молоді до соціального волонтерства
6.	Волонтерські ініціативи у сфері паліативної та хоспісної допомоги
7.	Студентське волонтерство як компонент професійної підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи.
8.	Управління конфліктами у волонтерських командах:
9.	Нейромережі та штучний інтелект у волонтерській діяльності
10.	Волонтерські ініціативи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству

Самостійна робота являється елементом Навчально-методичного комплексу дисципліни, затверджується кафедрою, підлягає щорічному перегляду з метою дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти. Список завдань надається здобувачам на першому занятті з певної теми. Самостійна робота з дисципліни виконується у формі розв'язання задач. Для здобувачів заочної форми навчання перевіркою підготовки в міжсесійний період являється контрольна робота (індивідуальна залікова робота). Усі завдання самостійної роботи мають бути виконані та здані (надіслані) викладачеві за день до проведення залікового заняття. Розмір шкали ЄКТС за навчальною дисципліною дорівнює 100 балам, а мінімальна позитивна оцінка починається з 60 балів.

Організація навчання

Навчальні технології та форми і засоби навчання	На лекціях чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага здобувачів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються здобувачі до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо. На практичних заняттях запроваджуються різні навчальні технології: розгорнута бесіда, обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв'язання проблемних питань; мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо. Самостійну роботу здобувача викладач планує разом зі здобувачем, але виконує її здобувачем за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача; зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни.
Методи навчання	Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: ➤ словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція); ➤ наочні (презентація, демонстрування; опорних сигналів; опорних конспектів); ➤ практичні методи (вправи; практичні завдання; спостереження). Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності: ➤ метод проблемного викладу матеріалу; ➤ моделювання життєвих ситуацій; ➤ мозковий штурм; ➤ метод опори на життєвий досвід; ➤ навчальної дискусії; ➤ навчально-наукова проектна робота у форматі індивідуальної та командної роботи. Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: ➤ усного контролю; ➤ письмового контролю; ➤ самоконтролю та взаємоконтролю; ➤ рецензування відповідей.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти

1. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#n107>
2. Про волонтерську діяльність : Закон України від 19.04.2011 № 3236-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text>

Основна література

3. Актуальні питання соціальної роботи : колективна монографія / за заг. ред. О. В. Епель, Т. В. Лях, І. М. Силантьєвої. Київ : Київ. столич. ун-т ім. Б. Грінченка, 2024. 235 с.
4. Соціальна робота в умовах воєнного стану: виклики та досвід : колективна монографія / за заг. ред. С. В. Садрицької. Чернівці : Рута, 2023. 280 с.
5. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
6. Пеша І.В., Сопівник І.В., Галайдюк В.В., Кошук О.Б. Соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю. Навчальний посібник. Київ: Компринт, 2023. 449 с.
7. Волонтерська діяльність в Україні: соціально-правове дослідження: монографія / П.Горінов, Р.Драпушко. Київ: Державний інституту сімейної та молодіжної політики, 2022. 240 с.
8. Берчук А. В. Історія становлення волонтерства від найдавніших часів до сьогодення. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2024. Вип. 96. С. 330-341.
9. Гук О. Ф. Історико-теоретичні засади становлення й розвитку волонтерства. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка*. 2024. Вип. 2. С. 15-20
10. Ханіна О. І. Європейські моделі волонтерства та особливості державного регулювання міжнародної волонтерської діяльності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 10. С. 241-245.
11. Ленюв А. А. Волонтерство як складний суспільний феномен сьогодення. *Humanitarian studios: pedagogics, psychology, philosophy* . 2023. Vol. 14, no. 2. С. 55-66.

Додаткова література:

12. Актуальні питання соціальної роботи : навч. посіб. / О.М. Денисюк та ін. ;ред. кол.: О.В. Епель, Т.Л. Лях, І.В. Силантьєва. Ужгород : РІК-У, 2023. 420 с.
13. Петрович Ж., Лях Т. Потенціал волонтерства для розвитку деокупованих громад. *Ввічливість*. 2024. Вип. 3. С. 202-207.
14. Хижняк Л. М. Інституціоналізація міжнародного волонтерства як наукова і практична проблема. *Габітус*. 2025. Вип. 70. С. 61-65.
15. Жекало Г. І. Розвиток волонтерства в Україні як соціально-політичного феномену та показника громадської активності в умовах

європейської та євроатлантичної інтеграції. *Регіональні студії*. 2025. № 42. С. 80-86.

16. Демиденко Т. М., Мартовицька Н. В. Волонтерство як практико-орієнтована модель соціальної роботи: досвід України та Австрії. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота*. 2025. Вип. 2. С. 57-61.

Інформаційні ресурси:

20. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>.

21. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. URL: <http://www.president.gov.ua/>.

22. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.

23. Офіційний портал законодавства ЄС. URL: www.eur-lex.europa.eu

24. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

25. Глобальні цілі сталого розвитку 2030. URL: [http://www.un.org.ua/images/documents/3615/%D1%86%D1%96%D0%BB%D1%96_web\(2\).pdf](http://www.un.org.ua/images/documents/3615/%D1%86%D1%96%D0%BB%D1%96_web(2).pdf)

Загальна схема оцінювання

На останньому практичному занятті визначається накопичувальний бал поточної успішності за формулою: сума усіх оцінок за поточну діяльність поділена на кількість завдань (тем) та помножена на 12. Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може набрати під час вивчення дисципліни: за поточну навчальну діяльність 60 балів, за результатами підсумкового контролю 40 балів. Підсумкова оцінка успішності з освітнього компонента для здобувачів, які успішно виконали програму освітнього компонента, є простою сумою оцінки за поточну та підсумкову успішність.

Національна оцінка	Бали за поточне оцінювання	Бали за підсумкове оцінювання	Загальна оцінка з дисципліни
«5» (відмінно)	54-60	36-40	90-100
«4» (добре)	42-53	28-35	70-89
«3» (задовільно)	36-41	24-27	60-69
«2» (незадовільно)	0-35	0-23	59 та нижче

За рейтинговою шкалою ECTS оцінюються досягнення студентів з освітнього компонента, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів, шляхом ранжування, а саме:

Оцінка ЄКТС	Статистичний показник
«А»	Найкращі 10% студентів
«В»	Наступні 25% студентів
«С»	Наступні 30% студентів
«D»	Наступні 25% студентів
«Е»	Останні 10% студентів

Шкала ЄКТС є відносною та встановлює належність студента до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників.

Політика опанування дисципліни

Здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- 1) виконувати вимоги освітньої програми та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання:
 - не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
 - брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, практичних занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, виконувати передбачені курсом вправи та тестові завдання;
 - здійснювати самостійну підготовку до занять згідно з затвердженим планом;
 - відпрацьовувати пропущені заняття (лекції, практичні, семінарські) у вигляді рефератів, презентацій інших видів робіт згідно з темою заняття під час консультацій викладача за розкладом кафедри не пізніше завершення семестру;
 - складати згідно з графіком поточний модульний контроль (ІНДЗ, контрольна робота) з дисципліни;
- 2) дотримуватись академічної доброчесності:
 - самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
 - посилатись на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
 - дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
 - надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування з Університету.